

Lezersonderzoek 2021

Wat twee boeken veroorzaken
De maatschappij op hol

De identiteit van het leven
Leven in een post-christelijke maatschappij

Niets nieuws onder de zon
Opmerkingen over alternatieve lichaamstherapieën

Bijbel & Onderwijs wil de christelijke levensbeschouwing in opvoeding en onderwijs integreren. Die levensbeschouwing

- baseert zich op de Bijbel (bijbelcentrisch),
- is gericht op de persoon van Jezus Christus (christocentrisch).

Colofon

B&O Magazine

Uitgave: stichting Bijbel & Onderwijs
24^e jaargang, nr.2, juni 2021.

Periodiek voor donateurs van stichting
Bijbel & Onderwijs.

Bestuur

E. Ligtenberg, mevr. drs. I. Matzken MA,
ing., ing. W. van der Meer, J. Oudshoorn,
L. Snijder

Bureau (kantoor)

Wilgenhof 34, 4283 JB Giessen
Tel. 0183 449 793

Openingstijden

Dinsdagmiddag en donderdagmiddag
van 13.00 - 16.00 uur

Redactie

Bestuur

Aan dit nummer werkten mee

mevr. S. Hundertmark, ds. T. Niemeijer,
W.R. Peterson, dr. Ph. Stringer, D. Tillema,
G. van Zwol

Redactie- en correspondentieadres

Wilgenhof 34, 4283 JB Giessen
Tel. 0183 449 793
E-mail: info@bijbelonderwijs.nl
secretaris@bijbelonderwijs.nl
Website: www.bijbelonderwijs.nl

Donateur en opzegging

De donatie aan de stichting
Bijbel & Onderwijs bedraagt €15,- en loopt
van 1 januari t/m 31 december.

**Opzegging dient plaats te vinden
vóór 1 december.**

**Overname van artikelen is alleen
toegestaan met toestemming van
de redactie.**

Testament

Wilt u onze stichting testa-
mentair gedenken? De ten
naamstelling dient te luiden:
stichting Bijbel & Onderwijs te Giessen. De
stichting bezit rechtsgeldigheid en is in-
geschreven bij de Kamer van Koophandel,
dossiërnummer 40507771

IBAN nr. NL67INGB0000824575
BIC nr. INGBNL2A

Vormgeving en drukwerkbegeleiding:
WoodyDesign Multimedia, Veenendaal

Deze keer in het magazine:

3 Vooraf
Een nadenkertje

4 Wat twee boeken veroorzaken
De maatschappij op hol

7 Niets nieuws onder de zon
*Opmerkingen over alternatieve
lichaamstherapieën*

9 Leven in een post-christelijke maatschappij (3)
De identiteit van het leven

11 Bijbel en gezin
Les 5: de Bijbelse rol voor kinderen

12 De schrijfmethode Schrijfdans

13 Lezersonderzoek 2021

15 Kort nieuws

Een nadenkertje

1. **“Eer uw vader en uw moeder”** (Ex 20:12; Deut 5:16; Matt 15:4; 19:19; Marc 7:10; 10:19; Luc 18:20; Ef 6:20; dit is 8 maal!). Onze ouders eren betekent eerbied voor hen hebben, hen gehoorzamen (Ef 6:1; Kol 3:2) en hen uit liefde en dankbaarheid dienen.

Wat een voorrecht, als wij *gelovige* ouders hebben, voor wie de Bijbel Gods Woord is! Zijn er niet miljoenen kinderen in deze wereld, die zelfs geen ouders of alleen een moeder hebben en zodoende de vader missen? En die geen thuis en dus geen opvoeding hebben?

Hebben wij **God wel meer dan eens gedankt** voor onze ouders en het ouderlijk huis? Proberen wij hun liefdevolle zorg steeds met *gehoorzaamheid uit wederliefde* te beantwoorden?

Als Schepper, Wetgever, Rechter en Verlosser heeft God het recht om in zijn Woord voorschriften te geven, zowel voor ouders als voor hun kinderen. Het is *God* die Zijn gezag aan ouders *gedelegeerd* heeft (waarvoor zij Hem dan rekenschap moeten afleggen). Daarom moeten wij ouders gehoorzamen. Gehoorzaamheid aan God uit liefde en dankbaarheid vindt zijn uitdrukking in liefdevolle gehoorzaamheid aan de ouders. Het ouderlijke huis is de **eerste oefenplaats** met vele lessen in eerbied, gehoorzaamheid en dienen, die wij ons hele leven hebben te leren.

WAAROM vinden wij het *werkwoord* (!) ‘gehoorzamen’ tegenover hen zo moeilijk, zelfs moeilijker hoe meer we opgroeien?

2. **Wat een voorrecht** als wij *broer(s)* en/of *zus (sen)* hebben. Dan leren wij al vroeg delen – delen is rekening houden met en liefdevol helpen van de ander in plaats van als enig kind 18 jaar ononderbroken in het middelpunt te staan. We zijn voor elkaar verantwoordelijk en zijn ook een voorbeeld.

Hebben wij God wel eens voor de leerschool van het samenleven met hen **gedankt**?

WAAROM hebben (maken) wij ruzie met onze directe naasten?

3. **Wat een voorrecht** in een land te leven, waar *scholen* op ieder niveau voor ieder kind aanwezig zijn en waar je je op de toekomst kunt voorbereiden. Er is niet alleen een *leerplicht*, maar vooral ook een *leerkans*. Wie weet wat van het geleerde later van pas komt. Al kun je het zelf nog niet overzien – *God overziet* je leven en geeft je kansen. Maar je moet ze *grijpen* door trouw te leren wat er te leren valt.

DOORDENKER:

“Wie wijs van hart is,
neemt geboden aan,
Maar wie dwaas
van lippen is,
komt ten val.”

Spreuken 10:8

Hebben wij wel meer dan eens **God gedankt** dat Hij zulke onverdiende kansen geeft?

WAAROM benutten we ze dan niet zo veel mogelijk en willen we liever met onze hobby bezig zijn en daarbij ons huiswerk verwaarlozen met alle gevolgen van dien.

4. **Wat een voorrecht**, als onze ouders een open hart en oog voor de *uitwendige zending* hebben en zendingsberichten ontvangen.

De situatie in de wereld is ernstig. Misschien is zending overzee en in bijvoorbeeld het grote Rusland spoedig niet meer mogelijk. En dan? **Hoe** zullen zij horen zonder prediker? **Hoe** zullen zij in Hem (Jezus Christus) geloven, van wie zij niet gehoord hebben? En **hoe** zullen zij dan Hem aanroepen in wie zij niet geloofd hebben?” (Rom 14:10). Naast mondelinge verkondiging zijn er christen-specialisten nodig, die het zendelingen mogelijk maken hun evangelistische boodschap via radio, tv, cd, internet, satelliet over een groter of ontoegankelijk gebied te verspreiden.

WAAROM denken wij vaak alleen aan onze eigen voorrechten, onze eigen hobby’s en eigen toekomstdromen? Hoe kunnen wij dan de roep horen: *Kom over en help ons*?

5. **Wat een voorrecht**, een *eigen* Bijbel in de *eigen* taal te bezitten. Maar er zijn nog ruim 2000 talen, waarin de Bijbel vertaald moet *worden*! Bovendien kunnen miljoenen hun eigen taal **niet lezen**. Zo zijn er christenen nodig, die eerst een dergelijke taal zelf leren om vervolgens dat net vertaalde Bijbelgedeelte de inheemse bevolking te **leren lezen**.

E. Nannen †

Wat twee boeken veroorzaken

De maatschappij op hol

De laatste jaren bekruipt mij steeds meer het gevoel dat de maatschappij achteruit holt. Dat veel van wat jaren geleden normaal was vandaag de dag bevreemding oproept. Wat is er aan de hand en hoe zijn we hierin beland? Een kleine analyse.

Je hoeft maar een krant op te slaan of een nieuws-item te volgen via welke media dan ook en het knalt je tegemoet: 'Kies voor je eigen geluk!' Ook worden heel doeltreffend onderwerpen verlengd met een dwingend waarde-oordeel: -foob, -hater, enzovoort. Deze ontwikkelingen storten zich vanuit de sociale media op onze kinderen en onze leerkrachten. Het afgelopen jaar verschenen de boeken *De onzichtbare maat* van Andreas Kinninging en *De tirannie van verdienste* van Michael Sandel. Beide schrijvers zijn naar mijn weten geen christen en ik kan zeker niet alles wat ze schrijven beamen, maar ze hebben me wel kennis laten maken met vier oorzaken voor de huidige maatschappelijke bewegingen. Die zijn wat mij betreft uiterst bruikbaar voor het verstaan van deze tijd en wil ik hier graag doorgeven. En daar voeg ik zelf nog een vijfde en zesde punt aan toe.

1. Verlichting – vrijheid

De eerste stroming waar we bij stil willen staan, is de Verlichting. Doorgaans wordt daar de periode tussen 1750 en 1800 mee aangeduid met namen zoals Montesquieu en Rousseau, maar de Verlichting gaat terug naar Descartes en Hobbes. De Verlichting heeft als dominante idealen vrijheid en gelijkheid. Deze idealen zijn afkomstig van het motto van de Franse Revolutie: 'liberté, égalité, fraternité' (vrijheid, gelijkheid, broederschap). In de volgende paragraaf

meer over die gelijkheid. Nu eerst over het liberale geluid van de menselijke vrijheid. De mens als individu. Neem wat je hartje begeert. Consumeer. Wees happy en hou je niet in. Met als enige begrenzing dat je anderen geen schade mag berokkenen.

Dit vrijheidsstreven zien we massaal om ons heen. Het ziet er succesvol en aantrekkelijk uit. De media laten ons elke dag hetzelfde geluid horen: 'Koop en geniet'. 'YOLO: You only live once'. Met excessen als 'second love'. Veel mensen proppen zich vol met fastfood, willen elke seksuele begeerte ongeremd bevredigen, laten zich dingen niet afpakken en verzoenen zich niet. De linker- en rechterflank van de maatschappij zoeken elkaar niet meer, maar verharderen zich, graven zich in. En het klimaat holt achteruit.

Toch heeft ook deze beweging goede kanten. Doordat de welvaart is toegenomen, kan er ook meer gegeven worden, tot zegen van anderen. Het ligt er dus aan hoe we die vrijheid invullen. De Bijbel leert ons om verantwoordelijke rentmeesters te zijn. De vrucht van de Geest (Gal 5: 22) bestaat uit 9 aspecten, waaronder zelfbeheersing. Die vrucht is niet ik-gericht, maar gericht op de ander. Die vrucht groeit alleen als de Heilige Geest ons leidt. Ook leert de Bijbel ons, dat geluk niet zit in spullen

en begeertebevrediging, maar in het leven met God. En dat vrijheid inbedding nodig heeft in plaats van ongeremdheid. *Opdat wij waarlijk vrij zouden zijn, heeft Christus ons vrijgemaakt* (Gal 5:1).

2. Verlichting – gelijkheid

Een tweede ideaal vanuit de Verlichting dat steeds heftiger wordt in onze samenleving is de gelijkheidsdrang. Het 'ni Deux ni Maître' van de Franse Revolutie: geen gezag meer van God of mens. Geen discriminatie meer, maar iedereen gelijke rechten en gelijke vrijheden. Desnoods afgedwongen door de wet of – sterker – door de morele macht van het volk. Deze gelijkheidsbeweging krijgt dwingende meerderheidstrekken. Zoals eerder gesteld, worden tegenstanders van deze moraal weggezet met de toevoeging –foob, en –hater. Je moet een sterke ruggengraat hebben om dan toch je standpunt vol te houden. Denk maar eens aan onderwerpen als de lhbt+- gemeenschap, het al dan niet vaccineren, Zwarte Piet en de rituele slachting. Neem je een afwijkend standpunt in, dan kan de spot en volkswoede ongenadig over je worden uitgestort, zoals onderwijsminister Slob merkte. Deze beweging gaat ons niet voorbij.

Thuis is het gezag van ouders niet vanzelfsprekend meer, in de kerk is het gezag van kerkenraad of ouderstenraad aan erosie onderhevig en ook op school krijgen leerkrachten

steeds meer te maken met gezags- ondermijning.

Maar ook deze beweging heeft goede kanten. Het is goed om ongezone en onderdrukkende gezagsstructuren aan de kaak te stellen. Het is niet goed om te discrimineren als dat betekent dat de ander vernederd wordt, zijn recht wordt ontnomen. Echter, daarmee is genoemd gelijkheidsstreven niet gerechtvaardigd.

De Bijbel is duidelijk als het gaat om het gezag. Allereerst is er het gezag van God voor wie alle knie zich moet buigen. De Bijbel wijst ons ook op het gezag van ouders, overheid en leidinggevend in kerk en maatschappij. Dit gezag moeten we gehoorzamen, tenzij het tegen Gods Woord ingaat. De Bijbel is ook duidelijk als het gaat om de gelijkheid tussen mensen. Daarbij wijst de Bijbel steeds weer de liefde aan als de basis: *Gij zult de Here, uw God, liefhebben met geheel uw hart en met geheel uw ziel en met geheel uw verstand. Dit is het eerste en grote gebod. Het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf* (Matt 22:37-40).

3. Romantiek

De derde ontwikkeling waar Kinning, naast vrijheid en gelijkheid, de vinger bij legt, is de invloed van de Romantiek (ongeveer 1800-1850) als reactie op de Verlichting. Kant is één van de voormannen van deze beweging. In reactie op de begeerte uit de Verlichting gaat het de Romantiek om de verwezenlijking van je diepere Zelf, je authentieke Ik. De mens die in harmonie leeft met zijn omgeving. Omarmen en verbinden wil. Het is goed zoals het is. Dit mensbeeld kent misschien wel de snelste opmars in deze tijd. Overal om je heen hoor je dit geluid. 'Kies voor je eigen geluk' klinkt het of 'je moet doen waar je je goed bij voelt' of nog sterker: 'Je moet dicht bij jezelf blijven'. Al deze geluiden roepen je op om naar binnen te kijken. Het van je diepste ik te verwachten.

En daar zit een kern van waarheid in. Ja, God heeft ons geluk voor ogen. Ja, God wil dat ik mijn talenten en gaven ontwikkel. Ja, ik hoef niet te varen op wat anderen van mij vinden en mag in die zin dicht bij mezelf blijven. En tegelijkertijd wringt er iets. Steeds wordt je eigen (diepe) ik vooropgesteld, soeverein verklaard, zuiver geacht: Als je (huwelijks)relatie niet goed voelt, dan is dat voldoende om die te ontbinden. En als je opleiding niet goed voelt, dan stop je gewoon? Waarom zou je je laten belemmeren door nuancerende gedachten? En als je je ongemakkelijk voelt bij God of de kerk: laat het gewoon los. Probeer eens wat anders wat beter voelt. Maar de Bijbel waarschuwt, dat ons hart geen betrouwbaar kompas is. Jer 17:9: *"Arglistig is het hart boven alles, ja, verderfelijk is het: wie kan het kennen? Ik, de HERE, doorgrond het hart (...)"*.

God roept ons op om ons vertrouwen alleen op Hem te stellen. Geen innerlijke leidsman, maar die Ene Leidsman. Wat is je diepste oriëntatiepunt van waaruit we onderzoeken en ontplooiën? Is dat het vertrouwen op God of is dat je diepste zelf?

4. Prestatiedrang

Een andere beweging die de laatste jaren is gegroeid, is nadruk op het presteren. Je bent wat je doet. Je telt pas mee als je een titel hebt, goed geld verdient. Als ouder ben je pas tevreden als je kind hbo of universiteit doet. Thuis zijn met de kinderen is *not done*. Vrouwen moeten de arbeidsmarkt op, willen ze meetellen. Het fiscale regime is ingericht op tweeverdieners. Op scholen wordt deze prestatiedrang zichtbaar als ouders het niet pikken, als hun kind 'slechts' vmbo-advies krijgt. VMBO past niet bij hun successtory. Sandel noemt dat de 'meritocratie'. Deze prestatiezucht kent zo zijn slachtoffers, want vanuit die visie hebben mensen die om welke reden dan ook achterblijven (o.a. in geld, in capaciteit, in levensvisie) dat aan zichzelf te wijten. Dit leidt tot verharding, minder barmhartigheid. Uiteraard is het goed dat we elkaar aanmoedigen onze talenten en gaven te gebruiken.

“ **Allereerst is er het gezag van God voor wie alle knie zich moet buigen.**

De Bijbel wijst ons ook op het gezag van ouders, overheid en leidinggevend in kerk en maatschappij.

Dit gezag moeten we gehoorzamen, tenzij het tegen Gods Woord ingaat. ”

Daar roept de Bijbel ons ook toe op. Tegelijkertijd blijkt uit de hele Bijbel de liefdevolle zorg van God voor de armen, de wees en de weduwe, de vreemdeling. En dus ook de liefdevolle zorg voor het kind dat beperkt is, waardoor het niet zo productief zal zijn in de maatschappij. Daarnaast is het belangrijk dat we als een Martha ons werk doen, maar vooral als Maria aan de voeten van Jezus zitten.

5. Godverlating

Gods Woord is van en voor alle tijden. Als bron, als ijkpunt en richtsnoer en nog veel meer. En God verlangt er naar dat Zijn gemeente samenkomt. Dat samenkomen in kerken, huisgroepen en ondergrondse kerken heeft ook een sterke maatschappelijke functie. In de kerk wordt je een spiegel voorgehouden, trek je op met een dwarsdoorsnede van de samenleving, hoor je van vergeving en verzoening, word je opgeroepen om God te dienen en te gehoorzamen, de ander lief te hebben en je eigen wil en begeerte te toetsen aan Zijn Woord.

Het is mijn overtuiging dat de God en de kerkverlating van de afgelopen halve eeuw een belangrijke voedingsbodem hebben gelegd voor de voornoemde vier bewegingen. Of anders op z'n minst de vier bovenstaande processen heeft versneld. Die Godverlating werpt de mens terug op zichzelf en zorgt voor veel maatschappelijk verdriet. De Bijbel is er duidelijk over in Ps 32:10 (NBG): *Talrijk zijn de smarten van de goddeloze, maar wie op de HERE vertrouwt, die omringt Hij met goedertierenheid.* Het belangrijkste wat we in deze (eind)tijd kunnen doen, is dicht bij het Woord blijven. *Gij geheel anders: gij hebt Christus leren kennen* (Ef 4:20) is de kern van een Bijbelgedeelte waarin heel duidelijk wordt hoe we ons hart kunnen bewaken en bewaren. En van daaruit het leven kunnen vinden.

6. Gevolgen voor het onderwijs

Bovenstaande bewegingen beïnvloeden het onderwijs. Allereerst is het nodig om het gesprek hierover aan te gaan binnen de scholen. Herkennen we deze ontwikkelingen? En in hoeverre hebben ze vat op ons hart en op onze school? Daarnaast kan het verstandig zijn om goed te kijken naar wat de school binnenkomt: weerbaarheidstrainingen, lesmethoden, vieringen, kinderboeken. Daarbij kun je jezelf steeds de vraag stellen in hoeverre bovenstaand gedachtegoed doorsijpelt. En uiteraard is het belangrijk om het gesprek met ouders aan te gaan als elementen van begeerte, gevoel, gelijkheidsdrang of prestatiedrang te veel de boventoon gaan voeren. Het is zo belangrijk dat we ons niet laten meezuigen in deze ontwikkelingen, maar ze plaatsen in het licht van Gods Woord. Bid voor je school en wees je medemens tot zegen!

Literatuur

- Kinneking, A. (2020). *'De onzichtbare maat'*. Archeologie van goed en kwaad. Uitgeverij Prometheus. ISBN 9789035138797.
- Sandel, M.J. (2020). *'De tirannie van verdienste'*. Over de toekomst van de democratie. Uitgeverij ten Have. ISBN 9789025907501.

Dick Tillema

De heer Tillema BSc (1967) is bedrijfskundige en werkt als Manager Bedrijfsvoering bij Stichting 3xM. Daarnaast is hij raadslid voor de ChristenUnie in Ermelo en heeft hij enige jaren deelgenomen in een MR, een GMR en verschillende oudergebiedsgroepen.

“ Het is zo belangrijk dat we ons niet laten meezuigen in deze ontwikkelingen, maar ze plaatsen in het licht van Gods Woord.

Bid voor je school en wees je medemens tot zegen! ”

Opmerkingen over alternatieve lichaamstherapieën

Alternatieve geneeswijzen, zoals shiatsu, tuina, reiki, voetreflexologie en andere, nemen al jaren een steeds belangrijker plaats in bij opleidingen voor fysiotherapeuten. Ik was er ook in geïnteresseerd, volgde cursussen en investeerde veel tijd en geld in de hoop daarvoor mensen te kunnen helpen. Toen ik eindelijk klaar was om de geleerde methoden kritisch te toetsen aan Gods Woord, zoals de apostel Paulus ons onderwijst¹, erkende ik mijn dwaling.

“... en er is niets nieuws onder de zon”²

Wat gebeurt er eigenlijk bij deze zogenoemde “holistische” (= alles hangt met elkaar samen) methoden?

Ik citeer: “Bij lichamelijk contact is er altijd een overdracht van spierspanning en neuro-vegetatieve klachten³, een overdracht van interne en externe invloeden. Therapeutische aanraking is geen vage, emotionele betrokkenheid van de ander, maar een duidelijke inbreuk op het bewustzijn, een transsensu (= gevoelsverbondenheid), aangezien de meeste mensen niet in staat zijn dergelijke subtiele invloeden en transmissies te onderkennen, blijven zij onbekend en ongecontroleerd om interne en externe elementen over te dragen.”

Degenen die bekend zijn met moderne groepsmethoden, die op direct lichaamscontact gebaseerd zijn, zijn zich terdege bewust van het gevaar en bevelen psychotherapie aan om vrij te komen van deze ervaring. Er kunnen ernstige verstoringen van het mentale evenwicht optreden.”⁴ Een andere auteur⁵ noemt heel onverbloemd: “Door het contact tussen twee personen ontstaat een elektromagnetisch krachtenveld, dat een voortdurende homeostase⁶ beoogt.” Tijdens een cursus in 1992 voegde mevrouw Marquard eraan toe, dat deze therapie een psychose bij patiënten kan veroorzaken. Kunnen wij als christenen stilzwijgend luisteren, als ons dit wordt aangeboden?

Toen ik een reikileraar, die zijn methode presenteerde als onderdeel van een osteoporose-behandeling, vroeg of deze methode ook tot psychische stoornissen of zelfs psychose kon leiden, antwoordde hij zonder aarzelen “ja” op mijn vraag. “Ja, en?” zei hij, “dan doe je gewoon psychotherapie!” ...

Een collega die actief shiatsu beoefent en werkt als hoofd van de psychotherapeutische afdeling van een kuuroord, liet me op verzoek weten, dat ze patiënten die door deze therapie hun mentale evenwicht verliezen, meteen doorverwijst naar de klinische psycholoog!

De apostel Paulus maakt ons in zijn brief aan Timotheüs⁷ duidelijk, dat aanraking of handoplegging kan leiden tot overdracht van zonden. De mens wordt “één” met de zondige aard van degene die hem behandelt. We moeten deze waarschuwingen van Paulus zeer serieus nemen. In de relevante literatuur vinden we de bevestiging, dat Paulus’ waarschuwingen niet tevergeefs zijn, want:

“... bij... behandeling van het lichaam wordt de “kinesthetische⁸ therapie-trance” gebruikt. Wat er precies gebeurt in het lichaam, in de hersenen en de zintuigen tijdens dergelijke fasen, moet nog worden opgehelderd ...” “Kinesthetische trance” blijkt ook de kern te zijn van de genezingsrituelen van primitieve volkeren.⁹

Of nog duidelijker: “... in trance gaan” betekent binnengaan in de sfeer van goden, geesten en demonen.”¹⁰

De hierboven genoemde reikidocent legde tijdens de behandeling aan zijn deelnemers heel openlijk uit: “Ik trek mezelf nu helemaal terug en vraag de scheppende kracht om door mij heen in het lichaam van de patiënt te stromen.” Hier zien we de dwaling, de verleiding van beneden! Bovendien oefenen therapeuten hun occulte praktijken vaak uit zonder medeweten van de patiënt. Ik weet van een collega die een volgeling is van het Tibetaans boeddhisme, dat ze tijdens de voetreflexzone-therapie “zonder medeweten van de patiënt de ‘medicijnboeddha’ visualiseert en hem vraagt om door haar heen in de patiënt te werken ...!”

1. 1Thess 5: 21

2. Prediker 1: 9

3. Ziekteverschijnselen die kunnen ontstaan, wanneer het zenuwstelsel dat zelfstandig (buiten de wil om) zorgt voor het aansturen van verschillende organen, is ontregeld. Bron: encyclo.nl

4. Gerda Alexander: „Eutonie“, Kössel Verlag, 1992

5. Hanne Marquard: „Lehrbuch der Reflexzonen-therapie am Fuß“, Hippokrates Verlag, 1992

6. Het is het proces waarbij organismen het interne milieu van chemische en fysische processen in je lichaam in evenwicht houden. Op deze manier worden onder andere de zuurgraad, het zuurstofgehalte, de bloeddruk, de suikerspiegel, de temperatuur en de osmoseregulatie (hoeveelheid opgeloste stoffen) gereguleerd. Bron: Wikipedia

7. 1Tim 5: 22

8. Kinesthesie: bewegingsgevoel; het gevoel hoe we onze spierbewegingen instellen en uitvoeren.

9. Manuela Brinkmann: „Rolfing und NLP“. Jungfermann Verlag, 1991

10. Wolfgang Büscher: „Unterwegs in magische Welten“, Geo, 9/1999

Al deze technieken hebben als doel bij de patiënt een veranderde bewustzijnstoestand te bewerken. Het moet ons duidelijk zijn dat deze praktijken, die tegenwoordig worden uitgeoefend met het etiket “gymnastiek bij ziekte, fysiotherapie” enz., behoren tot de oorspronkelijke taak van sjamanen en heidense medicijnmannen, dus mensen die contact onderhouden met de geestenwereld, kortom op het werkterrein van degenen die de Bijbel beschrijft als “tovenaars”. God verbiedt zijn volk duidelijk contact met tovenaars! ^{11,12,13,14}

Gods gebod zegt ons, dat we naast Hem geen andere goden mogen hebben. Paulus stelt vast, dat de heidenen offeren aan demonen¹⁵ en hij waarschuwt ons duidelijk voor gemeenschap met hen.¹⁶ Over koning Asa staat geschreven¹⁷ hoe hij voor zijn ziekte geen hulp bij God zoekt, maar bij ‘geneesheren’. Deze priesterartsen maakten deel uit van de cultische staf van de heidense tempel op de hoogten buiten Jeruzalem. Dus Asa wilde genezen worden door de macht van vreemde goden. Hij vertrouwde niet op God, die had beloofd: “Ik ben de Heere, uw Heelmeester.”¹⁸ Ook voor christenen bestaat de verleiding om hun heil te zoeken in alternatieve lichaamstherapieën. Ze zondigen hiermee tegen God en lopen het gevaar de gemeenschap met Hem te verliezen! ^{19,20}

Er valt nog iets op: de aanrakingen en strijkingen die lichaamstherapeuten op de patiënt uitvoeren, bijvoorbeeld om een veronderstelde harmonie te herstellen tussen de micro- en macrokosmos, een energiebalans die gezondheid teweegbrengt, zijn wat opzet en werking betreft te vergelijken met het “hand-strijken” dat Franz Mesmer (1734-1815) bij zijn patiënten uitvoerde als onderdeel van zijn “magnetische genezingsbehandeling”. Charcot ontwikkelde daarop zijn hypnosebehandeling (1879).

Praktiserende hypnotiseurs leggen uit, dat het voor hen mogelijk is om de patiënt bevelen te geven, die hij vervolgens in het dagelijks leven uitvoert, zelfs als ze tegen hun eigen wil zijn.²¹ Dat schizofrene persoonlijkheidsplitsingen onder hypnose mogelijk zijn, wordt herhaaldelijk in de literatuur vermeld.^{22,23} Gods wil en zijn heilsplan met ons mensen zijn geen gespleten persoonlijkheden, maar mensen die Hem onverdeeld en met het gehele hart dienen en liefhebben. Ik herinner me dr. med. William Kroger en de psycholoog William Fetzler, die beiden²⁴ op grond van jarenlang onderzoek hebben gewaarschuwd voor de verwarring die ontstaat wanneer hypnose, zen, yoga en andere geneeswijzen uit het Verre Oosten te veel van elkaar worden gescheiden.

Conclusie: ook al hebben de verschillende methoden uiterlijk verschillende rituelen, ze hebben allemaal dezelfde occulte achtergrond.

“ **Het moet ons duidelijk zijn dat deze praktijken, die tegenwoordig worden uitgeoefend met het etiket “gymnastiek bij ziekte, fysiotherapie” behoren tot de oorspronkelijke taak van sjamanen en heidense medicijnmannen, dus mensen die contact onderhouden met de geestenwereld, kortom op het werkterrein van degenen die de Bijbel beschrijft als “tovenaars”.** ”

Ik heb me bekeerd, mijn zonden voor de Heere beleden en rigoureus afgezien van alle alternatieve lichaamstherapieën. Zo ervaar ik Gods vergeving en vrede! ■

Sabine Hundertmark

Bron: met toestemming overgenomen van Christen im Dienst an Kranken.

11. Deut 18

12. Psalm 58: 6

13. Micha 5:11

14. Op 21: 8 en 22:15

15. 1Cor 10: 20

16. 2Cor 6: 14

17. 2Kron 16: 12

18. Ex 15: 26

19. Jer 2:13

20. Jes 59: 12

21. Kurt Tepperwein: „Die hohe Schule der Hypnose“, Ariston, 1999

22. Ulla Fröhling: „Vater unser in der Hölle“, Kallmeyersche, 1996

23. John Upledger: „Auf den inneren Arzt hören“, Heyne, 2000

24. Dave Hunt: „Die okkulte Invasion“, CLV, 1999

Leven in een post-christelijk maatschappij (3)

In de vorige artikelen hebben we gezien hoe, door het loslaten van de Heere God als Schepper, de waarde van het menselijk leven daalt. Een schepping zonder God raakt in verval, dat geldt echter ook voor de samenleving, ons land en onze gezinnen. Dit verval tekent zich in onze samenleving steeds duidelijker af, zowel op sociaal-, moreel-, ethisch- als op onderwijskundig gebied. In plaats van een evolutionair proces zien we vandaag een devaluering van het menselijk geslacht. Zo zelfs dat de vergrijzing van de autochtone Europese bevolking een groot probleem dreigt te worden. Vooral met dit laatstgenoemde onderwerp heeft ons thema van dit nummer alles te maken.

Wie, wat bepaalt onze identiteit?

Kan een ID-kaart met foto, geboortedatum en nummer ons vertellen wie ik echt ben? Wie, of wat bepaalt eigenlijk wie je bent? Doet de natuur dat, de overheid, je vrienden, collega's, jij zelf of God? Heel veel mensen ontlenen hun identiteit aan:

- Wat ik heb (bv. een mooie auto, villa, baan, enz.).
- Hoe ik er uit zie (kleding, uiterlijk, stoer, knap, lelijk, enz.).
- Hoe ik me voel (opgewekt, neerslachtig, niet geliefd, enz.).
- Wat ik doe (prestaties...kijk eens hoe goed ik ben!).

Velen laten hun identiteit bepalen door datgene wat iemand anders van je vindt, of over je zegt. Wordt onze ware identiteit nu echt bepaald in dát wat we hebben, kunnen, voelen, ons uiterlijk, hoe anderen naar ons kijken of hoe we er aan de buitenkant uitzien? We komen met deze gedachten uit bij de bekende uitspraak uit de 17e eeuw van de filosoof René Descartes: *'Ik denk dus ik besta'*. Zijn filosofie leidde uiteindelijk tot het zgn. mechanistische paradigma, waarin men van niets zeker kon zijn dan behalve van je eigen twijfel. Voor Descartes was het intellect het enige waar je op kunt vertrouwen, vandaar zijn bekende uitspraak. Zijn bestaansrecht lag in zijn eigen intellect, in zichzelf, waaraan hij zijn identiteit ontleende. Als gelovige mogen wij echter zeggen: *'Ik geloof, dus ik besta!'* In Hebreëën 11: 1 lezen we dat het geloof onze enige zekerheid in dit leven is. Zo wordt onze identiteit niet vanuit onszelf, of van mensen om ons heen bepaald, maar van bovenaf, door God Zelf. Ben je bereid jezelf te zien, zoals God je ziet...of niet?

De scheppingsorde

Als we de Heere God niet meer erkennen als de Schepper van het menselijk leven, raakt de mens zijn waarde, maar ook zijn identiteit kwijt. De mens vindt zijn ware identiteit alleen in zijn Schepper die hem naar Zijn beeld, met een speciaal doel, geschapen heeft.

Zolang de wereld bestaat, is er nog nooit een periode geweest waarin de mens zo opzoek is naar zijn identiteit als in onze tijd. Heel veel jongens en meisjes worstelen met hun seksuele gevoelens en vragen zich steeds meer af of ze nu wel een jongen of meisje zijn. Waar komt deze worsteling vandaan, is het altijd zo geweest of werd er gewoon niet over gesproken, of hebben we te maken met een nieuw opkomend fenomeen? Ik geloof het laatste. Het toenemend loslaten van de Schepper resulteert in het vertwijfeld raken over je identiteit.

In Genesis 1: 27 lezen we, dat Hij aan de mens een mannelijke en vrouwelijke identiteit gaf: *'mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen'*. Niet iets daar tussenin, zoals interseksueel, maar duidelijk mannelijk en vrouwelijk! De Bijbel leert ons ook waarom de Heere God zowel man als vrouw geschapen heeft: *'Het is niet goed dat de mens alleen zij. Ik zal hem een hulp maken die bij hem past'* lezen we in Genesis 2: 18. De letterlijke betekenis van het woordje 'hulp' is 'tegenstuk', iets waarmee de man één geheel kan vormen en hem compleet maakt.

Zo heeft de Heere God het ook bedoeld, man en vrouw die fysiek in elkaar passen, maar ook emotioneel elkaar aanvullen.

De mens als beelddrager van God

De vraag komt wel eens in mij op, waarom de Heere God maar met één mens begonnen is en niet gelijk met een volkje mensen, zoals Hij dat bij de dieren, vissen en vogels gedaan heeft. Hij schiep één mens, maar een menigte van dieren, vogels en vissen, waarom?

Het antwoord vinden we in Genesis 1: 26: *'Laat ons mensen maken naar ons beeld, als onze gelijkenis...'* Hij schiep de mens niet als onderdeel van Zijn schepping, maar als Zijn vertegenwoordiger om over de schepping te heersen. Het moest daarom een mens zijn naar Zijn beeld, Zijn gelijkenis. En omdat er maar één God is, heeft Hij dan ook maar één mens geschapen.

Aan deze ene mens gaf de Heere God de opdracht: *'Weest vruchtbaar en wordt talrijk; vervult de aarde en onderwerpt haar...'* (Genesis 1: 28). Kon deze ene mens vruchtbaar zijn en zich vermenigvuldigen? Nee! De Heere God kwam tot deze conclusie en zei: *'Het is niet goed dat de mens alleen zij'* (Genesis 2: 18). Ging de Heere God nu naast Adam een tweede (vrouw)mens maken, net zoals Hij Adam geschapen had, maar dan fysiek een beetje anders? Nee, Hij blijft bij Zijn oorspronkelijk plan: 'één mens'. Niet naast, maar uit deze ene mens heeft Hij de vrouw als "tegenstuk" geschapen, zodat zij samen weer deze ene mens kunnen zijn.

Wanneer Eva net zoals Adam geschapen zou zijn, dan zouden zij nooit een eenheid kunnen vormen, maar juist door hun onderlinge verschillen konden Adam en Eva samen één zijn, en daarmee beelddrager van de Ene God zijn.

Als deze verschillen tussen man en vrouw in de huidige maatschappij steeds meer ontkend worden, is dit een opstand en ontkenning van de mensheid tegen Gods scheppingsorde en komt onze samenleving in een ernstig verval terecht.

Een gebroken schepping

Door de zondeval zijn we in een gebroken schepping terechtgekomen. Niets is meer, zoals de Heere God het oorspronkelijk bedoeld had. We zien dat de hele schepping aan de vruchteloosheid onderworpen is (Romijnen 8: .20) en in al haar delen zucht. Niet alleen de schepping, maar ook de mens werd door de zondeval getroffen en kwam onder Gods oordeel terecht. De mens werd een sterveling, geplaatst door pijn en moeite. Nee, de schepping is niet meer zoals de Heere God het in Genesis 1 bedoeld heeft, alles is in verval terechtgekomen, zoals ook de menselijke samenleving. Toch is er hoop. In Christus krijgen we deel aan een nieuwe schepping, die door de wedergeboorte nu al in ons aanwezig is en straks voor de gehele schepping zal gelden.

Gevoelens die onze identiteit bepalen

Zo mogen we vanuit onze gebroken situatie van vandaag nu ook al uitkijken naar de wederkomst van de Heere Jezus, die alle dingen nieuw zal maken.

In onze gebroken samenleving zien we de worsteling en vertwijfeling van veel jongens en meisjes over hun identiteit. Zodra bepaalde gevoelens ontwaken, wordt hier al heel gauw een etiket opgeplakt. Je *bent* nog geen homofiel, als je bepaalde homofiele gevoelens hebt! Onze gevoelens bepalen namelijk niet direct onze identiteit! Wat is het belangrijk om met een vertrouwd iemand over je gevoelens te praten en te bidden, in plaats van gevoelens een etiketje op te plakken! Veel vertwijfeling komt voort uit het ontbreken van een gezond vader- en moederbeeld in het gezin, waaraan kinderen zich kunnen spiegelen.

Door de rolwisseling tussen man en vrouw in de samenleving kunnen onze kinderen die in hun seksuele ontwikkeling terechtgekomen zijn, zich niet meer spiegelen aan de ouder van hetzelfde geslacht. Wat is het belangrijk voor een jongen om zich aan zijn vader te kunnen spiegelen en een dochter die zich aan haar moeder kan spiegelen om zo tot een gezonde seksuele ontwikkeling te komen. Maar helaas ontbreekt het in het gezin steeds meer aan vaders en moeders die hierin hun kinderen tot voorbeeld kunnen zijn.

De gendermainstream

De gendermainstream, waarin we als samenleving terechtgekomen zijn, heeft een zesvoudig doel:

- De volledige gelijkstelling, zo niet gelijkheid van man en vrouw.
- De beëindiging van de geslachtelijke identiteit van man en vrouw.
- De beëindiging van de heteroseksuele normativiteit.
- Abortus als mensenrecht.
- Seksualisering van kinderen en jongeren door seksueel onderwijs als verplicht vak op school.
- De omverwerping van het traditionele gezin.

Door deze wereldwijde beweging die vanuit de VN, maar ook door de Europese Unie niet alleen aanbevolen, maar ook juridisch ons opgelegd wordt, zal de vertwijfeling over hun identiteit van jongens en meisjes alleen nog maar toenemen.

Een uitdaging voor de kerk / gemeente en het gezin

Niet alleen in de wereld maar ook binnen de kerken speelt deze ontwikkeling een belangrijke rol. Nu in de wereld de gendermainstream alles verandert, zien we dit ook plaatsvinden binnen de veilige muren van de kerk. Ook de kerken moeten er in gaan geloven, dat man en vrouw gelijk zijn en op alle fronten in de kerk dezelfde autoriteit hebben.

Hoewel de Heere God voor de priesterdienst in het Oude Testament alleen mannen afzonderde

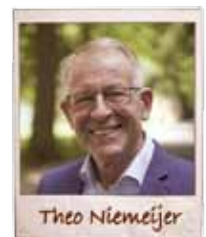
en de Heere Jezus twaalf mannen als apostelen aanstelde en de gemeente door Paulus voorgeschreven werd om mannen als oudsten aan te stellen, doen wij het vandaag in de kerk beduidend anders.

We laten ons niet meer door Gods Woord leiden, maar door de geldende regels in de huidige maatschappij. En zo staat de kerk niet meer in de wereld met haar getuigenis, maar komt de wereld in de kerk. Hiermee zien we de strijd tussen het zaad van de slang en het zaad van de vrouw (Genesis 3: 15) tot een climax komen. Meer dan ooit zien we de leugen met de waarheid in botsing komen. De Bijbel spreekt over een *'geest van leugen'* die vlak voor de wederkomst van Christus op aarde over de wereld uitgestort zal worden. Juist in deze tijd is het belangrijk om ons aan de *'Waarheid'* vast te houden en niet mee te gaan in de mainstream van deze eindtijd.

Wat is het een uitdaging om te midden van deze gendermainstream als christelijk gezin de normen en waarden van de Bijbel vast te houden. Om als beeldrager van God als man en vrouw, juist in de verscheidenheid, een eenheid te vormen. Tijd te nemen voor de kinderen die God ons heeft toevertrouwd en zelfontplooiing niet ten koste te laten gaan van de aandacht en zorg voor kinderen. ■

Theo Niemeijer

Ds. Niemeijer is emeritus predikant, schrijver, spreker en redacteur van Het Zoeklicht.

Les 5: de Bijbelse rol voor kinderen

Dr. Ph. Stringer heeft in vorige magazines over het christelijk onderwijs in de VS geschreven. Hij zond ook een Bijbelstudie over het gezin waarvan les 5 is overgenomen.

"Ten eerste moeten ouders aan de tiener laten zien, dat hij niet verliest als hij de controle aan een volwassene overlaat en daarom redelijke eisen inwilligt, zodat iedereen wint." (Gary Bennett: "Ouders en tieners", pag. 141)

I. DE BIJBELSE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN KINDEREN

A. Bijbelse principes over de verantwoordelijkheden van kinderen tegenover hun ouders kunnen op deze manier worden samengevat:

1. Kinderen behoren naar hun ouders te luisteren.
2. Kinderen (terwijl ze nog afhankelijk zijn van hun ouders) moeten hun ouders gehoorzamen.
3. Kinderen moeten hun ouders altijd eren.

B. Eén of meer van bovenstaande punten komen in elk van de volgende teksten voor:

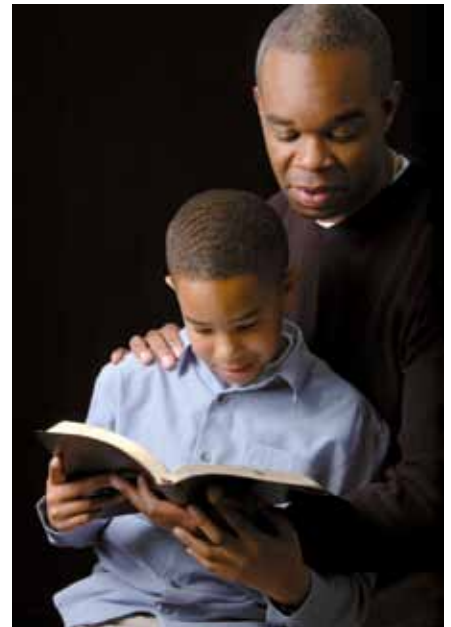
1. Ex 20:12: "Eer uw vader en uw moeder, opdat uw dagen verlengd worden in het land dat de HEERE, uw God, u geeft."
2. Spr 1:8-9: "Mijn zoon, luister naar de vermaning van je vader en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet, want ze zijn een bevallige krans om je hoofd, en schakels van een ketting om je hals."
3. Spr 4:1, "Luister, kinderen, naar de vermaning van je vader en sla er acht op om inzicht te leren kennen."
4. Spr 4:10: "Luister, mijn zoon, en neem mijn woorden aan: de jaren van je leven zullen talrijk worden."

5. Spr 6:20: "Mijn zoon, neem het gebod van je vader in acht en veronachtzaam het onderricht van je moeder niet."
6. Spr 13:1: "Een wijze zoon luistert naar de vermaning van zijn vader, maar een spotter luistert niet naar de bestraffing."
7. Spreuken 23:22: "Luister naar je vader, die jou heeft verwekt, en veracht je moeder niet wanneer zij oud is."
8. Ef 6:1-3: "Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in de Heere, want dit is juist. Eer je vader en je moeder (dat is het eerste gebod met een belofte), opdat het je goed gaat en je lang leeft op de aarde."
9. Kol 3:20: "Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in alles, want dat is welbehaaglijk voor de Heere."

II. BELOFTEN VOOR EEN GODVRUCHTIGE HOUDING

Let op de specifieke belofte zegeningen voor het zijn van een kind dat van het Bijbelse denken uitgaat:

- A. Lange dagen op de aarde, Ex 20:12; Spr 4:10; Ef 6:3.
- B. "Een bevallige krans om je hoofd" (mensen zullen je respecteren), Spr 1: 8-9.
- C. "Schakels van een ketting om je hals" (beperkingen die je ten goede zullen komen), Spr 1: 8-9.
- D. Het "gaat goed met je" (Ef 6: 1-3).
- E. De Heere zal "welbehagen" hebben (Kol 3: 20).

DE UITDAGING

Tijdens de 40 jaar durende cultuuroorlog tegen het historische christendom is niets zo hevig aangevallen als het christelijke concept van het gezin. Het nieuwe heidendom veracht de Bijbelse rollen van man, vrouw, vader en moeder. Men wil de aard van kinderen en tieners opnieuw definiëren. Men wil christelijke gezinnen vervangen door verzorgende gemeenschappen (collectivisme en grote overheid). Niets kan het feit veranderen dat Gods patroon voor het gezin effectief is. Het antichristelijke concept van het gezin werkt gewoon niet. Kinderen groeien op zonder de juiste sociale ontwikkeling. Gezinnen houden een nooit eindigende concentratie. De mogelijkheid om te manipuleren komt in de plaats van precieze Bijbelse normen. De verwarring komt in de plaats van de concentratie. ■

dr. Phil Stringer

Dr. Stringer was predikant, docent en hoogleraar.

De schrijfmethode Schrijfdans

Schrijfdans: een methode die kinderen zou helpen om netjes te schrijven. Veel basisscholen werken met deze methode. Wat veel leerkrachten en ouders niet weten, is dat Schrijfdans geen neutrale methode is. Hieronder staan in het kort een aantal punten om dit te verduidelijken.

De wortel van Schrijfdans

De didactiek van de methode Schrijfdans gaat uit van een leerproces dat grotendeels neurologisch-spiritueel bepaald wordt. De auteur van de methode Schrijfdans is zelf grafoloog en de achtergrond van de methode ligt dan ook in de grafologie. **Grafologen geloven, dat de details van een handschrift evenveel over een persoon onthullen als astrologie, handlijnkunde of parapsychologie¹.**

Wetenschappelijke onderbouwing ontbreekt

Wetenschappelijk onderzoek heeft echter aangetoond, dat men op basis van een handschrift vrijwel niets te weten kan komen over karaktereigenschappen. Verder gaat de auteur uit van allerlei vooronderstellingen die eveneens geen enkele wetenschappelijke basis hebben, bijvoorbeeld: zijn de letters en verbindingen onregelmatig, vertonen ze nukkige en onverwachtse uitschieters, dan is er sprake van een zwakke motoriek, vaak in combinatie met een gebrekkige concentratie en wisselende stemmingen. Kort gezegd wordt er in de methode veel beweerd, maar er ontbreekt een theoretische en op zijn minst enige wetenschappelijke aanvaarde onderbouwing.

Oefeningen uit andere religies en spirituele, bovennatuurlijke filosofieën

In diverse weekthema's kun je oefeningen vinden die worden toegepast in andere religies en spirituele filosofieën. Denk hierbij aan yoga, mandala's en visualiseren.² Een reeks aan vage en spirituele klinkende begrippen en omschrijvingen vind je door de hele methode heen: levenskracht, ontspannen van je lichaam en geest, stimulans tot ademhalingsbewustzijn van het 'ik' enz., enz. Verder is het opmerkelijk, dat de auteur aangeeft dat de methode invloed heeft op de totale persoonlijkheid van het kind.

Een voorbeeld

Het tweede weekthema is "Landschapswandeling". Hierin kun je lezen hoe een oefening, die valt onder geleide fantasie, wordt toegepast. De kinderen moeten hun lichaam ontspannen en doen dan hun ogen dicht, ze mogen niet praten, fluisteren of lachen. Terwijl ze de muziek horen, moeten ze zich een landschap voorstellen en worden ze door de leerkracht op een reis meegenomen. Geleide fantasie is een wetenschappelijk erkende inleiding tot hypnose³ en is daarom ook niet los daarvan te zien. Dit is een oefening die niet stopt bij de verbeelding, maar waarvoor kinderen zichzelf moeten openstellen en waaraan ze moeten deelnemen.

Wat zegt de Bijbel

In de Bijbel kunnen we Gods gedachten leren kennen, als we in aanraking komen met dergelijke methoden:

- Dat licht niets gemeenschappelijks heeft met de duisternis (1Joh 1:5-7).
- De duisternis en wat daarbij hoort, horen christenen te ontmaskeren (Ef 5:12).
- Zij horen er geen deel aan te nemen (o.a. Deut 18:9-14; Ef 5:12).
- Tot slot lezen we in de Bijbel hoe gelovigen die God liefhebben, juist radicaal afrekenden met alles wat bij andere godsdiensten hoort (o.a. Hand 19:18,19).

Conclusie

Bij Schrijfdans gaat het om het totaalplaatje, het gaat niet om één oefening die je over kunt slaan. Oefeningen kunnen niet vervangen of losgekoppeld worden van hun oorsprong en bedoelingen. Als je dat zou doen, houd je niks over om te doen. Spiritueel getinte oefeningen in de methode Schrijfdans blijven daarom wat ze zijn. Door hun wortel is de vrucht en daarmee hun invloed op de persoonlijkheid van het kind niet neutraal. **Er is een geestelijke wereld: Efeze 6 spreekt daarover. Jonge kinderen zijn extra kwetsbaar, zij kunnen gemakkelijk schade oplopen. Zij hebben onze bescherming nodig en om die reden is het belangrijk dat opvoeders en onderwijzers dergelijke methoden buiten de deur houden.**

Op de website van Bijbel & Onderwijs is een uitgebreide beoordeling van de methode Schrijfdans:

<https://bijbelenonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/schrijfdans-een-beoordeling>

A. Poelstra

1. Zijlstra, D.(1993). *Grafospect De bladspiegel van de ziel*, Skepter 6.4. <https://skepsis.nl/grafologie>
2. Zie voor de betekenis van deze begrippen de deelsite Occult en Licht van www.bijbelenonderwijs.nl.
3. Voor meer informatie over hypnose en visualisatie verwijst ik naar het boek van de christelijke arts Ruud van der Ven: *Genezing uit het oosten? Alternatieve therapieën getoetst*. Utrecht: Uitgeverij Voorhoeve.

Lezersonderzoek 2021

In het vorige magazine is aan alle donateurs van Bijbel & Onderwijs gevraagd om een lezersonderzoek in te vullen over wensen, meningen, indrukken en dergelijke. Na een uitzonderlijk grote respons is daar veel verrijkend inzicht uitgekomen. Graag delen wij hier iets over mee.

Bedankt!

Mede namens het bestuur van Bijbel & Onderwijs willen wij van de gelegenheid gebruik maken om u te bedanken voor het invullen van de enquête. Hieruit is veel inzicht verworven over hoe wij het beste het magazine voor u kunnen samenstellen. In dit artikel willen wij graag een aantal van deze uitkomsten doorgeven.

Resultaten

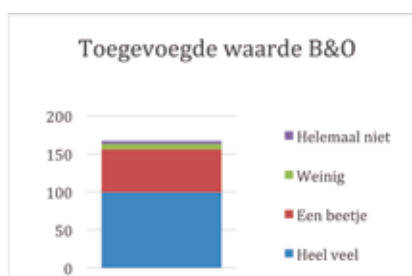
Enthusiasme

Wat ons als allereerste opviel bij het analyseren van de binnengekomen respons, is het grote enthousiasme over Bijbel & Onderwijs. De positiviteit was groter dan wij hadden durven dromen. Van de 176 binnengekomen reacties bijvoorbeeld waren er honderd erg positief over de bijdrage van Bijbel & Onderwijs aan de thema's opvoeding en onderwijs. Van de resterende respons was nog steeds ruim driekwart positief hierover.

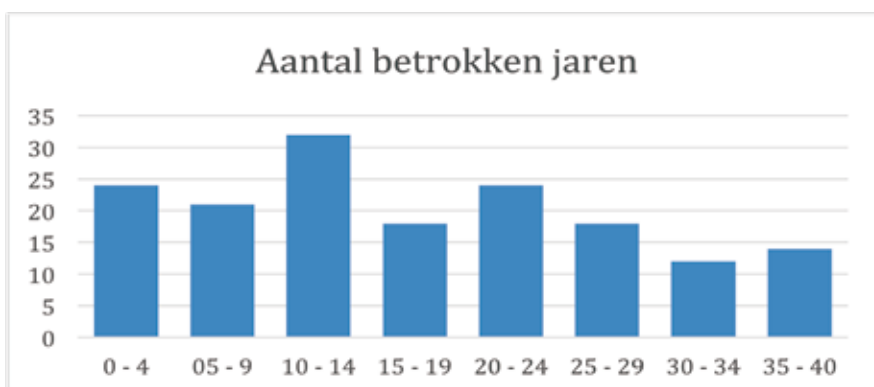
Betrokkenheid in het onderwijs

Ongeveer tweederde van alle lezers is betrokken bij het basisonderwijs, de helft bij het middelbaar/voortgezet onderwijs, terwijl een kwart bij een beroepsopleiding of universiteit betrokken is.

74%
van de respons
was online

58%
vrouwelijke
respondenten

Lengte betrokkenheid

Bijna drie decennia lang heeft Bijbel & Onderwijs naar velen het magazine mogen sturen. Van alle donateurs is bijna de helft al meer dan 20 jaar betrokken. Dat vinden wij natuurlijk heel bijzonder. Daar kun je dankbaar voor zijn.

De klant is koning, maar wie is de klant?

Van de 176 respondenten hebben de vrouwen met 58% een kleine meerderheid van alle respondenten.

Bijbelgerichte waarden in het christelijk onderwijs

Uit de respons blijkt dat de modale groep tevreden is over de integratie van de christelijke waarden in het onderwijs.

Uiteraard verschilt dit per school, regio, klas, of soms zelfs per leerkracht. Opvallend is dat de som van alle erg en gematigd ontevreden mensen even groot is als de groep die gematigd tevreden is.

Interesses

Afsluitend willen wij ook nog iets delen over de respons met betrekking tot interessegebieden. Er is gekeken naar een groot aantal onderwerpen, waaronder onderwerpen waar Bijbel & Onderwijs over schrijft, maar ook onderwerpen die nieuw zijn.

In het radardiagram hiernaast ziet u verschillende onderwerpen uitgezet naar het aantal waarnemingen in de respons. Een aantal van deze thema's is vermoedelijk in de afgelopen jaren sterk gegroeid. Denk dan aan thema's zoals seksualiteit en ethiek. Ook is er een aantal thema's gedaald in populariteit, zoals islam of de evolutietheorie. Vermoedelijk komt dit, omdat er door een groot aantal schrijvers al een grote hoeveelheid over geschreven is in de afgelopen decennia. ■

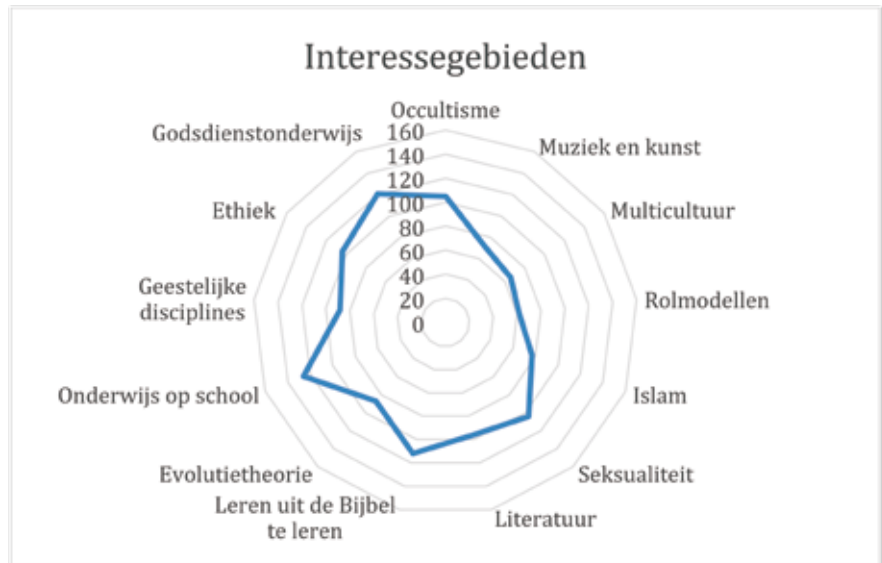
*Gijsbert van Zwol,
Willem Ruben Peterson*

*Businessconsultants in opdracht
van Bijbel & Onderwijs*

“Onderzoek alle dingen en behoud het goede.”

1Thessalonicenzen 5:21

Genderdysforie

“Moderne wetenschap” zegt, dat er zes geslachten zijn?

Erkent de moderne wetenschap echt “zes echt gewone biologische geslachten” bij mensen zoals een Democraat in Texas onlangs verklaarde?

Een paar weken geleden publiceerde CNN een nieuwsbericht met de verklaring: “Het is niet mogelijk om de genderidentiteit van een persoon bij de geboorte te kennen en er zijn geen consensuscriteria voor het toewijzen van het geslacht bij de geboorte.” Een dergelijke verklaring is duidelijk anti-wetenschappelijk: de “consensuscriteria” voor het vaststellen van “seks bij de geboorte” zijn bekend sinds Eva Kaïn heeft gebaard, en ze zegt dan: “Ik heb met des Heren hulp een man gekregen.” CNN is niet de enige die anti-wetenschappelijk is. Een Democraat in Texas, die Harvard heeft, verklaarde onlangs: “Ik wil dat we ons allemaal bewust zijn van het erkennen, dat de moderne wetenschap duidelijk erkent dat er veel meer dan twee biologische geslachten zijn. In feite zijn er zes. . .”

Waar gaat het om?

Herkent de moderne wetenschap echt “zes echt gewone biologische geslachten” bij mensen? Nee. Er zijn er

twee: man en vrouw. De “genderidentiteiten” die tegenwoordig zo populair zijn, zijn geen biologische geslachten: ze worden bepaald door de gevoelens van de persoon die de genderidentiteit claimt. Maar gevoelens bepalen de waarheid niet. In plaats van op onze gevoelens te vertrouwen, moeten we ons wenden tot het Woord van God voor de absolute waarheid en door de onderwijzing van de Geest van God, onze gevoelens in overeenstemming brengen met Gods Woord. En trouwens, omdat we zondaars zijn (Rom 3:23) en ons hart “arglistig boven alle dingen en ongeneeslijk is” (Jeremia 17:9), kunnen we onze gevoelens niet vertrouwen!

Degenen die worstelen met genderdysforie hebben geen chemicaliën, lichaamsverminkingsoperaties, andere kleding, nieuwe voornaamwoorden en een nieuwe naam nodig: ze hebben de evangelieboodschap nodig die harten verandert en eeuwig leven geeft en hun een nieuwe identiteit geeft die geworteld is in Christus.

Bron: “Modern Science” Says There Are Six Sexes? | Answers in Genesis, 7 mei 2021. Het artikel is ingekort.

De secretaris ontving een vraag over qigong en de achtdelige brokaat-oefeningen. Het antwoord is samengevat in onderstaand schema, dat ook op de deelsite *Occult en Licht* is geplaatst.

➤ QIGONG EN DE ACHTDELIGE BROKAAT-OEFENINGEN

Qigong	Bijbelse duiding en weerlegging
Qigong is een paranormale discipline en is een beweging in China die vechtsporten, mystieke meditatie en genezing omvat. De oefeningen zijn de weg naar de 'acht onsterfelijke geesten'. Dit zijn geesten van overleden meesters die de status van onsterfelijkheid zouden hebben bereikt.	Zowel in het Oude (Lev 19: 31 en Deut 18: 10 en 11), als in het Nieuwe Testament (Ef 6: 12 en 1Joh 5: 21) zijn waarschuwingen tegen deze occulte machten die het Bijbels geestelijk denken beïnvloeden, geestdodend zijn en psychische kwelling veroorzaken.
Qigong heeft verborgen verbanden met het confucianisme, het boeddhisme en het taoïsme.	Vrij worden ervan is mogelijk door berouw en bekering. Zie ook de begrippen i tjing, tao en taoïsme.

➤ VADERS, WAAR ZIJN ZE?

De auteur van dit boek, Klaus Güntzschel, vader van zes kinderen, is enthousiast over het 'vader mogen zijn'. Hij en zijn vrouw hebben zes kinderen gekregen. Hij ervaart het als een voorrecht hen als vader te mogen begeleiden. Met hart en ziel schreef hij dit pleidooi voor het vaderschap. De wijsheid uit Spreuken geeft richting aan zijn denken. Hij heeft Salomo 'beluisterd' in gesprek met zijn zoon, die hem op deze 'wandeling' van alles laat zien. Wat zijn die adviezen hoogst actueel! Vaders, grootvaders, geestelijke vaders, luister mee! Het boek telt 98 blz. en de prijs is €6,50. Zie de webshop van B&O: www.bijbelonderwijs.nl/webshop/uncategorized/vaders-waar-zijn-ze. Op de site van B&O staat ook de recensie van dit boek: www.bijbelonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/vaders-waar-zijn-ze. Ook staan op de site artikelen die betrekking hebben op het vader zijn. www.bijbelonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/despil-van-het-gezin-de-vader. www.bijbelonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/de-vaderloze-maatschappij.

➤ GELOOFSOPVOEDING IN DE 21^E EEUW (EDUKATERN)

Uit dat Edukatern dat ooit door drs. R. Matzken werd geschreven, een actueel onderwerp:

Geloofsopvoeding in het strijdperk van meningen

Onze kinderen staan van jongs af aan in een wereld vol tegenstellingen en tegenspraken, en naarmate ze ouder worden, worden die steeds indringender. Iemand heeft de school eens een slagveld van ideeën genoemd, waarbij het aan de leerlingen wordt overgelaten hun eigen 'authentieke' richting te kiezen. In 2Corinthiers 10:3-6 legt de apostel Paulus deze 'battle for the mind' uit in termen van 'veldtocht', 'bolwerken', 'schansen', 'krijgsgevangenen' en 'gehoorzaamheid'. Dat is ook heel toepasbaar op de wereld waarin kinderen en jongeren opgroeien. Geloofsopvoeding wordt dus bijna vanaf het prille begin gegeven in een antithetische situatie: iets wat weersproken wordt en telkens weer opnieuw moet worden bevochten.

De Bijbel? Maar daarover heeft iedereen toch zijn eigen mening?! Of het allemaal historisch zo is gebeurd, daar moeten we ons maar niet zo druk over maken. Misschien ontdekken we dan pas, dat de boodschap des te meer 'waar' is! (zoals past bij het postmoderne levensgevoel).

Jezus Christus is wel normatief, maar Hij is stellig niet exclusief. Christenen zijn niet de enigen die de waarheid in pacht hebben, en leren dit door de dialoog met 'andersgelovigen'

Absolute waarheid? Die bestaat niet langer, evenmin als waarden en normen die voor alle mensen gelden. 'Fundamentalist' wil immers niemand zijn.

Ook strijden en getuigen past niet meer bij deze tijd, waarin we vooral 'harmonieus' met elkaar moeten omgaan en andere meningen en religies moeten 'respecteren' (lees: gelijkwaardig beschouwen aan het christelijk geloof).

Het Edukatern dat onder de naam *Geloofsopvoeding en gewetensvorming* in de webshop staat, telt 8 blz. (A4) en de prijs is € 1,50. Over de inhoud van het katern staat op de site het artikel: www.bijbelonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/geloofsopvoeding-en-gewetensvorming-in-de-21e-eeuw ■

➤ HET JOODSE VOLK / ISRAËL

Joachim Hans Kuhs, lid van de Duitse partij AfD, heeft een exclusief inkijkje in de financieringsjungle van de EU gegeven. Kuhs schrijft, dat begrotingscontroleurs in 2019 meer dan 13 miljoen euro aan EU-gelden hebben ontdekt die beschikbaar zijn gesteld aan anti-Israël niet-gouvernementele organisaties (ngo's). Meer dan 257 miljoen euro was rechtstreeks aan de Palestijnse Autoriteit (PA) betaald. Bijna 101 miljoen euro ging naar de organisatie van de Verenigde Naties voor hulpverlening aan Palestijnse vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA). Volgens Israëlische bronnen ging meer dan de helft van de 257 miljoen euro naar potten waaruit de families van gevangen terroristen werden gefinancierd.

Kuhs richt zich in zijn artikel ook op illegale PA-bouw in gebieden die onder Israëliisch bestuur staan in het kader van de Oslo-akkoorden van 1995. De EU subsidieerde deze “zwarte constructies”, waarvan de precieze financiering zelfs via de uitsluiting van de begroting niet kon worden achterhaald.

Kuhs gebruikte ook een ander voorbeeld om aan te tonen hoe breed de octrooien van het anti-Israël geld van de EU zijn. Hij schrijft: “De EU-commissie financierde linkse Israëliische ngo’s zoals B’Tselem en Breaking the Silence in 2019 met 299.988 euro. Zij bekritisieren eenzijdig de Israëliische regering, deels met vervalste ‘bewijzen’, en negeren de enorme problemen met terreur, geweld, corruptie, antisemitisme en democratisch tekort aan de Palestijnse kant.” ■

Bron: Topic, mei 2021

➤ MARVEL COMICS: OCCULTE VUILNIS VOOR KINDEREN

Dat is de sprekende kop in de nieuwsbrief van wayoflife.org: Marvel Comics Occult Garbage Devoured by Church Kids (wayoflife.org).

Een gedeelte wordt beperkt overgenomen. “In de film *X-men: Apocalypse* komt een door mutatie ontstaan persoon voor die de leugen uitspreekt: “Ik heb vele namen gehad: Ra, Krishna, Yahweh.” De auteur van een fictief boek, genaamd *Darkhold*, zou Chthon zijn: een demonische oudere god die de eerste beoefenaar van zwarte magie op aarde was. De *Darkhold*-mythologie is gevuld met tovenaars, vervloekingen, demonen, vampiers, magische genezing e.d. Een ander occult persoon uit Marvel Comics is *Scarlet witch* (scharlaken

heks). Door magie heeft ze zichzelf zwanger gemaakt. Ze is de hoofdperson in *Wanda Vision*.

Waarschuwing

Hier is niets onschuldigs aan. Jongelui die zich met het occulte inlaten en geen oprecht en openlijk berouw tonen, moeten onder tucht geplaatst worden. *Wie zegt: Ik ken Hem, en Zijn geboden niet in acht neemt, is een leugenaar en in hem is de waarheid niet* (1Joh 2: 4). Teksten waarin voor occulte praktijken wordt gewaarschuwd, zijn: Deut 8: 10-12; Ef 5: 11-15 en 2Cor 6: 14-18.” ■

➤ KERKEN IN EUROPA ONDER DE ISLAM

Het volgende is een uittreksel van “Churches in Europe,” PJMEDIA, 2 mrt. 2021: “Een paar dagen nadat moslimmigranten een 800 jaar oude Zweedse kerk twee keer in vier dagen tijd in brand staken, op 20 en op 24 januari 2021, kwam er op 4 februari een verslag waarin stond dat er 829 ‘haatmisdrijven’ tegen kerken in Zweden zijn gerapporteerd tussen alleen al 2012-2018, of ongeveer 138 aanslagen gemiddeld per jaar. Zo sluiten de kerken van Zweden zich aan bij die van andere West-Europese landen die omvangrijke moslimmigranten hebben opgenomen. In Frankrijk bijvoorbeeld worden elke dag twee kerken vernield. Volgens een verslag van PI-NEWS uit 2019 werden in 2018 in Frankrijk 1.063 aanslagen op christelijke kerken of symbolen (kruisen, iconen, beelden) geregistreerd. Dit betekent een stijging van 17 procent ten opzichte van het voorgaande jaar (2017), toen 878 aanslagen werden gemeld, wat betekent dat deze aanvallen van kwaad tot erger worden. ... Soortgelijke berichten komen ook uit Duitsland. Na te hebben gemeld hoe vier afzonderlijke kerken in de loop van vier weken in 2019 werden vernield en/of in brand gestoken, verklaarde PI-NEWS, een Duitse nieuwssite: “In dit land is er een sluipende oorlog tegen alles wat het

christendom symboliseert: aanvallen op kruisen, op beelden in kapellen, op kerken en sinds kort ook op begraafplaatsen. Hoewel de mainstreammedia regelmatig beweren, dat de vandalen, die zelden worden gepakt om hun identiteit te verifiëren, ‘geestesziek’ zijn of deel uitmaken van ‘rechts-extremistische’ groeperingen, zoals het recente Zweedse rapport stelt, **maakt PI-NEWS echter bekend: “Kruisen zijn gebroken, altaren kapotgeslagen, Bijbels verbrand, doopvonten omvergeworpen en de kerkdeuren besmeurd met islamitische uitdrukkingen als ‘Allahu Akbar.’”** ■

Bron: <https://www.wayoflife.org/pdf/20210312.pdf>, 12 maart 2021

➤ DE VERBAZINGWEKKENDE BLAUWE VINVIS

Voor zover wij weten, is de blauwe vinvis het grootste dier dat ooit heeft bestaan. Elke statistiek die we over deze reuzen vinden, is overweldigend:

- De tong van een blauwe vinvis is groter dan die van een olifant.
- Zijn vinnen kunnen 1,8 meter lang worden, zo lang als een mens.
- Een jonge blauwe vinvis is zo groot als twee minibusjes.
- De dieren die ze eten, krill, zijn maar een 1 cm lang.
- Ze eten vier ton krill per dag. Dat zijn 4 miljoen van die kleine schepsels. Jonge vinvissen consumeren 190 tot 380 liter melk per dag.
- De staart van de blauwe vinvis is zo breed als een voetbalnet.
- Zo’n vis kan tot bijna 300 meter duiken, en ze kunnen daar 30 minuten blijven zonder adem te halen.
- Het water dat ze door hun spuitgat blazen, kan tot 9 meter hoog komen.

Kortom, het zijn prachtige dieren, die duidelijk de grootsheid en de schoonheid van Gods schepping illustreren. ■ Bron: www.wayoflife.org/pdf/20210212.pdf 12 februari 2021